

Masdevallia Aquarius

Alkuperä

Masdevalliat ovat kuuluneet taitavien kasvattajien orkideakokoelmiin yli sadan vuoden ajan. Niitä pidetään yleisesti vaativina, useimmiten siksi että ne edellyttävät viileitä kasvuolosuhteita – kasvavathan ne suureksi osaksi trooppisen Amerikan vuoristojen sumumetsissä. Lajeja *Masdevallia*-suvussa on nelisensataa.

Risteyttämällä luonnonlajeja on saatu jopa ikkunalaudalla toimeen tulevia ja usein myös näyttävämmiä kukkivia kasveja. Yksi näistä on *Masdevallia* Aquarius, *Masdevallia constricta* ja *M. davisii* risteymä, joka on rekisteröity vuonna 1991.

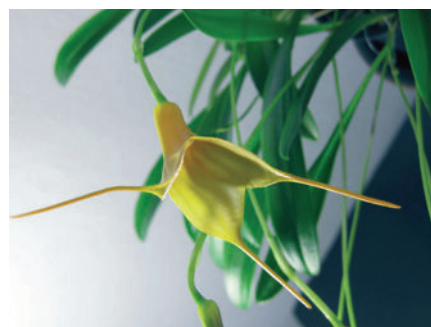
Masdevallia constricta on ensimmäisiä tieteelle kuvattuja masdevallioita. Saksalainen botanisti **E.F. Poeppig** löysi sen tutkimusmatkallaan Peruun 1829–1831. Laji kasvaa epifyytinä Andeilla eteläisestä Ecuadorista Perun keskiosaan asti 1500–1700 metrin korkeudella merenpinnasta. Sitä pidetään voimakaskasvuksena ja hyvin kukintahaluisena. Kukan pohjaväri on valkoinen, sepalien pitkät kärjet sekä nielu ovat kellanoranssit.

Risteymän toisen osapuolen, *Masdevallia davisii*, löysi Veitchin kauppahuoneen palkkaama skotlantilainen orkideanetsijä **Walter Davis**. Vuonna 1874 **H.G. Reichenbach** kuvasi sen *Gardeners'*

Chroniclessa ja nimesi löytäjän mukaan. Tästä tuli kasvattajien suosikki, mutta jostain syystä se hävisi kokoelmista aikojen saatossa. Vasta 1970-luvun lopussa se ”löydettiin” uudelleen kasvatukseen. Laji kasvaa viileissä sumumetsissä 3000–3600 metrin korkeudella Perun Cuzcossa. Kukat ovat suuret, 6,5–9 cm ja kullankeltaiset, ja samaan kukintovarteeseen avautuu uusia kukkia edellisen kuihduttua. Laji kasvaa sekä maassa että litofyyttinä kallioilla.

Kuvaus

Masdevallia Aquarius on perinyt *M. constricta*n kukan muodon pitkine sepalinkärkineen. Hehkuvan auringon väri on puolestaan perintöä *M. davisii*lta, mutta kukintovarressa on kuitenkin vain yksi kukka. Varsimukulan tyveltä kasvavan kukintovarren pituus on 15–20 cm. Sen päähän avautuva kukka on 5–8 cm korkuinen oranssit sepalit mukaan luettuna. Varsimukula on lyhyt, ja siitä kasvaa yksi 15–18 cm pituinen ja parin sentin levyinen lehti.

Kasvatus

Oman kasvini onnistuin saamaan yhdistyksen basaarin huutokaupassa syksyllä 2010. Siinä oli silloin muutama kukka avoinna ja paljon nappuja. Laitoin sen lasikkoni pohjalle, jossa on viileämpää kuin ylempänä ja jossa vesiastiaan puhaltava tuuletin pitää ilman kosteana koko vuorokauden ajan. Lämpötila putoaa lasikossani öisin 18 asteeseen ja nousee päivisin 24 asteeseen. Vaikka ilmankosteus on yli 60 %, pidän lähes koko ajan vettä kasvin aluslautasella. Kukkia ilmaantui syksyn mittaan jatkuvasti edellisten kuihduttua, kymmenisen kukkaa kerrallaan, ja vasta tammikuun lopulla nuput alkoivat vähetä.

Kyseisen *Masdevallia* Aquariusuksen kasvattaja, **Mirja Vuorisalo**, pitää tätä risteymää helppona, silloin kun sille on tarjota normaali asuinhuoneen lämpötila tai viileäkö paikka. Mirjan mukaan kukinnan kannalta avainasia on sen vieminen kesäksi ulos pensaan varjoon, jossa aluslautasella on aina vettä. Edes kesän 2010 helteillä kasvi ei kärsinyt liiasta lämmöstä. Etanoilta se on muiden orkideoiden tavoin suojoitava esim. Ferramol-rakeilla. Kesällä Mirja antoi orkidearavinnetta kerran viikossa, talvella harvemmin. Kasteluvetenä hän on talvella käyttänyt sadevettä, silloin kun sitä on riittänyt, ja muulloin kaivovettä. Kasvualustana on hienojakoista kaarnaa, vermikuliittia ja hiiltä. Ikkunalaudalla kasvatettaessa ruukun alle kannattaa laittaa laakea, ruukkuja suurempi alusvati, jossa on aina vettä haihtumassa. Kasteluvesi saa huolelta jäädä aluslautaselle, josta se imeytyy kasvin käyttöön. Ilmansuunnista paras on itä.

Masdevallia Aquarius kasvaa läpi vuoden, joten siitä tulee tuuheaa. Mirja varoittaa kuitenkin, ettei sitä kannata jakaa usein, vaikka tämän risteymän jakopalat lähtevätkin helposti kasvuun. Se on kiittolinen kukkija: ensimmäiset kukat avautuvat ulkona jo heinäkuun alussa. Kukkien heleän keltainen väri tuo valoa loppusyksyn harmauteen.

Teksti ja kuvat Oili Pentinsaari

KIRJALLISUUTTA

- Gerritsen Mary E, Parsons Ron 2005: *Masdevallias: Gems of the Orchid World*, Timber Press